

Tweede monitor Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid Provincie Groningen

Samenvatting

De Provincie Groningen investeert in leefbaarheid. Met het Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid 2016-2020 en de Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden geeft de provincie de leefbaarheid in dorpen en wijken een impuls en zet ze zich in voor een vitale provincie. Het Programma omvat verschillende regelingen ter ondersteuning van projecten waarmee inwoners, gemeenten, maatschappelijke organisaties, ondernemers en anderen de leefbaarheid in dorpen en wijken vergroten. Sociaal Planbureau Groningen, onderdeel van CMO STAMM, is gevraagd het programma te monitoren. In 2017 leverde dit een eerste monitor op, over projecten die tussen oktober 2016 en februari 2017 zijn gesubsidieerd. In 2018 volgde een tweede monitor, gericht op een selectie van de 196 projecten die tot medio 2018 een subsidie hebben ontvangen. Doel is om het verhaal achter de projecten te vertellen en zicht te krijgen op: Welke toegevoegde waarde hebben de projecten voor inwoners en voor de leefbaarheid in de desbetreffende regio? Welke factoren zorgen hiervoor? In dit document worden de resultaten samengevat.

De resultaten van de monitor in het kort

De zes subsidieregelingen in het Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid en de Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden hebben toegevoegde waarde voor de leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten in de provincie Groningen.

- De regelingen gebiedsgerichte (1) en locatiegerichte (2a en 2b) aanpak leiden ertoe dat dorpscentra toekomstbestendig worden of blijven. Projecten die uit deze regeling zijn gefinancierd hebben leegstand en verpaupering een halt toegevoegd en voorzieningen weten te behouden of te centraliseren. Bewoners, ondernemers en andere betrokkenen zijn gaan samenwerken en dat heeft positief effect op de sociale cohesie in de dorpen.
- De regeling voor Bewonersinitiatieven (3) zorgt voor meer ontmoeting en sterkere verbindingen tussen bewoners. Ook geven deze initiatieven meer 'reuring' in de omgeving, in de zin dat er meer activiteiten worden georganiseerd. De ervaren leefbaarheid neemt door dit alles toe.
- Dankzij de regeling Zorgvoorzieningen en regionale Zorgprojecten (4a) kan een vijftal veelbelovende projecten in uitvoering worden gebracht. De ambitie bij deze projecten is zorg(voorzieningen) te behouden, in het bijzonder in krimpgebieden, en kwaliteit te verbeteren.
- De regeling voor Bewonersinitiatieven zorg (4b) heeft twee nieuwe, grotendeels informele, zorgvoorzieningen opgeleverd, die een aanvulling vormen op het bestaande zorgaanbod en voorzien in een zorg- of ondersteuningsbehoefte van inwoners. Beide voorzieningen kregen al snel meer gasten/gebruikers dan verwacht.

- Het accent van de drie onderzochte projecten gesubsidieerd vanuit Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden ligt op duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

Kortom: De financiële steun van de provincie stimuleert inwoners, maatschappelijke organisaties, gemeenten en bedrijven om leefbaarheidsprojecten op te zetten en uit te voeren. De subsidie vergroot het vertrouwen van de initiatiefnemers in de eigen plannen en fungeert bovendien als vliegwiel naar andere geldverstrekkers.

Inleiding

Leefbaarheid kent vele dimensies en aspecten, maar uiteindelijk gaat het erom dat Groningers goed kunnen wonen, werken en leven. Zowel nu als in de toekomst. Daarom investeert de Provincie Groningen in leefbaarheid. Met verschillende regelingen verstrekt de provincie subsidies die de leefbaarheid in de provincie Groningen een impuls moeten geven:

- Het **'Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid 2016-2020'** beslaat:
 - 1 Gebiedsgerichte aanpak. Voor het realiseren van toekomstbestendige (dorps-)kernen en wijken.
 - 2a Locatiegerichte aanpak. Voor het verbeteren en in stand houden van de voorzieningen in onze provincie.
 - 2b Transitiefonds particuliere woningvoorraad. Voor de noodzakelijke herstructurering en verduurzaming van de particuliere woningvoorraad.
 - 3 Bewonersinitiatieven. Voor het beter, mooier en leuker maken van de woon- en leefomgeving.
 - 4a Zorgvoorzieningen en regionale Zorgprojecten. Voor het faciliteren van zorgontwikkelingen die een uitstralingseffect hebben op een regionale schaal.
 - 4b Bewonersinitiatieven zorg. Voor het faciliteren van kleinschalige bewonersinitiatieven die de zorg en zorginfrastructuur in de provincie Groningen verbeteren en inwoners beter in staat stellen de zorg voor elkaar goed op te pakken.

De regelingen 4a en 4b maken deel uit van het Addendum Zorg, dat in het najaar van 2017 aan het Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid is toegevoegd.

- De subsidieregeling **'Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden'** heeft betrekking op de verbetering van de leefbaarheid in de Groninger krimpgebieden en beslaat de periode 2011-2020.

Sociaal Planbureau Groningen heeft deze subsidieregelingen in de periode mei t/m september 2018 gemonitord. Doel was om het verhaal achter de initiatieven en projecten te vertellen waarbij de volgende vragen centraal stonden: welke toegevoegde waarde hebben de projecten voor bewoners en de desbetreffende regio? Welke factoren zorgen hiervoor?

Dit is de tweede keer dat het Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid wordt gemonitord. De eerste [Monitoring Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid](#) werd gehouden in 2017. De tweede monitor bouwt voort op de eerste. De digitale kaart zoals ontworpen in 2017, is uitgebreid en nieuwe projecten zijn toegevoegd. Zo zijn in de tweede monitor ook projecten gesubsidieerd vanuit het Addendum Zorg (regelingen 4a en 4b) en de Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden.

Onderzoeksopzet¹

Voor een selectie aan projecten is achterhaald wat de plannen zijn, wat er is gerealiseerd en welke invloed het project heeft op de (ervaren) leefbaarheid. Er zijn verschillende manieren gebruikt om de subsidieregelingen te monitoren:

- A. Een **enquête** onder leden van het Groninger Panel die mogelijk in aanraking komen met de gebieds- en locatiegerichte projecten uit het uitvoeringsprogramma. Deze enquêtes geven een indicatie over hoe er over de projecten wordt gedacht. Het zijn niet per definitie representatieve afspiegelingen van de groepen mensen die met de ingrepen te maken zullen gaan krijgen. Dit onderdeel betreft alleen de gebieds- en locatiegerichte aanpak.
- B. **Telefonische interviews** met de initiatiefnemers van een selectie aan projecten, waarbij een semigestructureerde vragenlijst is gebruikt om het gesprek te stroomlijnen.
- C. **Onderzoek op locatie** van enkele (door de provincie geselecteerde) projecten wat resulteert in een korte documentaire per project.

De resultaten van de onderzochte projecten zijn gebundeld in een interactieve kaart die online beschikbaar is. Per onderzocht project wordt een selectie van de onderzoeksresultaten getoond via deze digitale kaart. Ook kunnen feitenbladen gedownload worden met alle onderzoeksresultaten. In totaal zijn 38 projecten gemonitord:

- 8 projecten vanuit de gebiedsgerichte aanpak (1)
- 5 projecten vanuit de locatiegerichte aanpak (2)
- 15 bewonersinitiatieven (3)
- 3 projecten vanuit de Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden
- 7 projecten vanuit het Addendum Zorg (4a en 4b)

Deze projecten zijn in verschillende stadia van ontwikkeling. Soms zijn de plannen net uitgewerkt, soms is men onlangs gestart met de uitvoering. Ook zijn verschillende projecten inmiddels zo goed als afgerond. In deze samenvatting vertellen we per regeling het verhaal achter de initiatieven en projecten. De gebieds- en locatiegerichte projecten vertonen overlap qua resultaten en worden derhalve gezamenlijk besproken.

Gebieds- en locatiegerichte projecten (1 en 2)

De gebiedsgerichte dan wel locatiegerichte aanpak zijn veelal geïnitieerd door een gemeente en er op gericht een infrastructuur te ontwikkelen die de basis waarborgen voor een goede leefbaarheid.

Tegengaan van leegstand en verpaupering

Dankzij de gebieds- en locatiegerichte aanpak zijn verschillende projecten gestart gericht op de bevordering van de aantrekkelijkheid van de woonomgeving. Enkele voorbeelden zijn: de centrumversterking in Uithuizen, centrum ontwikkeling in Oude-Pekela, versterking van de oostwest-as in het centrum van Winschoten en de Integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal. Gemeenschappelijke deler van deze projecten is dat ze zich richten op het versterken van de centra van deze dorpen door leegstand en verpaupering tegen te gaan. Slecht onderhouden woningen

¹ Een uitgebreidere beschrijving van de onderzoeksopzet en de gebruikte methoden vindt u in de onderzoeksverantwoording.

geven een onprettige aanblik en zijn slecht te verkopen. Het leegstaan van panden is negatief voor de leefbaarheid in een gebied. Dat komt niet ten goede aan de economische vitaliteit van een gebied.

Bij de meeste projecten zijn de eerste stappen gezet in de uitvoering. Zo zijn de eerste winkelpanden en verouderde woningen gesloopt. De braakliggende grond, ontstaan door deze sloop, zijn voor een deel opnieuw ingericht. In Musselkanaal is bijvoorbeeld een aantal woningen gesloopt waar nu een collectieve ruimte is ingericht. In Winschoten is inmiddels het braakliggende bouwterrein van de oost-west as aangekocht en wordt gestart met de herontwikkeling. De toegevoegde waarde van deze projecten is het behoud van de levensvatbaarheid van de centra. Door de herinrichting worden deze compacter en daarmee sterker, en ook aantrekkelijker voor inwoners om er langer te verblijven dan alleen voor de noodzakelijke boodschappen. Dit biedt ook weer kansen voor ondernemers. Omdat de meeste projecten nog niet zijn afgerond is nog niet volledig duidelijk of dit ook het daadwerkelijke gevolg is van deze projecten. De inzet hiertoe is er zeker.

Centraliseren van voorzieningen zorgt voor behoud in de toekomst

De aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen zoals winkels, scholen en huisarts zijn belangrijke factoren voor de leefbaarheid van een gebied. Projecten die in dit kader een financiële bijdrage krijgen, zijn onder andere gericht op het centreren van meerdere voorzieningen op één locatie. Bij de kindcentra in Baflo/Rasquert en Meeden worden verschillende scholen in één gebouw geconcentreerd, gezamenlijk met sportvoorzieningen en kinderdagverblijven. Hierdoor blijft het behoud van het onderwijsaanbod voor de komende jaren verzekerd. De scholen kunnen elkaar versterken door samen te werken. Mocht het leerlingenaantal te laag worden dan kan die samenwerking intensiever worden of er kan op lange termijn zelfs tot fusering over worden gegaan. In multifunctionele centra, zoals in Grootegast en Grijskerk, worden voorzieningen gericht op sport, cultuur en zorg in één gebouw geconcentreerd. Dit betekent dat faciliteiten voor sport, cultuur, onderwijs en zorg voor de toekomst gewaarborgd blijven. Bewoners kunnen elkaar blijven ontmoeten en omdat verschillende type voorzieningen worden samengebracht, kunnen nieuwe waardevolle verbindingen ontstaan.

Goede samenwerking is een voorwaarde

Een goede samenwerking blijkt de grote kracht achter zowel de gebiedsgerichte als locatiegerichte projecten. Het ontwikkelen van de plannen in gezamenlijkheid met gemeente, bewoners, ondernemers, woningbouwcorporaties en andere instanties is vaak cruciaal voor het succes bij deze projecten. Bij het Kindcentrum Baflo en Rasquert moesten de twee basisscholen, OBS Noordewier en CBS Ichthus, op één lijn komen. Toen dat eenmaal rond was, ging het snel en kon tot realisatie overgegaan worden. Gekozen is om twee aparte scholen te behouden maar wel in één gebouw. Slogan is dan ook 'Samen wat kan, apart wat moet'. In Uithuizen zijn de ondernemers en bewoners vanaf het begin betrokken bij de plannen via onder andere inspraak in plannen. In Musselkanaal is een heel nieuw netwerk opgezet tussen woningcoöperatie, ondernemersvereniging, dorpsbelangen en gemeente. Dit is de manier om een groot draagvlak te krijgen.

Wel blijkt dat het tot stand brengen van een goede samenwerking, inclusief goede communicatie en de juiste onderlinge afstemming, vaak meer tijd kost dan vooraf verwacht. Dat geldt voor zowel de

besluitvorming als de planvorming. Het is en blijft zaak om met betrokken partijen te blijven samenwerken, ook in de voorbereidende fase.

Meer sociale cohesie

In de projecten die een bijdrage krijgen van gebieds- en locatiegerichte aanpak zijn bewoners, ondernemers en andere betrokken partijen veelal in een latere fase betrokken. Ondanks dat blijkt dat het plannen maken op zichzelf, al een positieve bijdrage levert aan de leefbaarheid. Wanneer kleine veranderingen zichtbaar worden, gaat er een extra positieve energie stromen. Ondernemers en inwoners worden enthousiast en raken meer betrokken. ‘Het bruist’ wordt er in Musselkanaal aangegeven. Dit blijkt uit het feit dat bewoners inmiddels zelf ideeën aandragen voor de inrichting van de collectieve ruimte. Zo zijn er bij de Anjerstraat een moestuin en een kruidentuin gerealiseerd door de bewoners. Omdat de speeltuin nog niet klaar is, hebben bewoners zelf enkele speelattributen neergezet zodat kinderen al kunnen spelen. Dit zorgt voor ontmoeting van de inwoners en omwonende. Daardoor is er een positief effect op de sociale cohesie en op de ervaring van de leef- en woonomgeving.

Inwoners aan het woord

Voor acht gebieds- en locatiegerichte projecten is een vragenlijst uitgezet onder de leden van het Groninger Panel woonachtig in en rondom het desbetreffende gebied. De vragen gingen over: het achterhalen van de situatie op dit moment en of de plannen in de toekomst een bijdrage leveren aan de leefbaarheid.

De projecten lijken goed aan te sluiten op dat waar de respondenten minder vaak tevreden over zijn. Zo zijn de herinrichtingswerkzaamheden in Oude Pekela momenteel in volle gang en lijken nu al vruchten af te werpen. In 2017 was in Pekela 9% van de respondenten (zeer) positief over de algemene aantrekkelijkheid van het centrum; in 2018 is dat 16%. In Grootegast scoort de mogelijkheid tot ontmoeting naar verhouding nog wel laag (19% is hier positief over). Dat komt overeen met 2017. Maar tegelijk wordt door de inwoners aangegeven dat de multifunctionele accommodatie de mogelijkheid tot ontmoeting zal stimuleren.

Over het algemeen zijn de bewoners positief over de projecten en zien ze het belang in voor de leefbaarheid. De gebiedsontwikkeling in Musselkanaal noemt iemand als “een goed initiatief om de leegstand en verpaupering tegen te gaan”. Over de bouw van het Kindcentrum in het project Toekomstbestendig Meeden zegt iemand: “Ik denk dat een centrale plaats waar alle activiteiten in een dorp gevestigd zijn heel goed is voor de sociale contacten, die in het huidige digitale tijdperk steeds beperkter worden”. Specifieke onderdelen van een project hebben echter ook invloed op de beoordeling van het gehele project. In Uithuizen blijkt bijvoorbeeld dat niet iedereen even blij is met het doortrekken van het Boterdiep. In Grootegast geeft een aantal mensen aan dat ze de locatie van het multifunctionele centrum liever ergens anders hadden gezien, vooral omdat er nu nog geen veilige (fiets) route is van en naar het centrum.

Bewonersinitiatieven (3)

De bewonersinitiatieven zijn er veelal op gericht om nieuwe plekken te creëren waar mensen elkaar kunnen ontmoeten of op het voortbestaan van bestaande voorzieningen door verduurzaming. De aanvragen worden geïnitieerd door de bewoners zelf.

Volop energie en meer sociale contacten

Bij alle nader bekeken bewonersinitiatieven is er veel enthousiasme en energie bij de initiatiefnemers en vrijwilligers. Allereerst valt op dat het maken van plannen en het realiseren van een initiatief al vaak zorgt voor meer contacten, binding en saamhorigheid. Er wordt samen iets gecreëerd en daar zijn mensen trots op. Ook tijdens het proces van planvorming leidt dit al tot ontmoeting tussen dorps- en wijkbewoners. Een mooi voorbeeld is de Natuurlijke speeltuin Peizerbocht in de gemeente Groningen. De kinderen in de straat hadden geen veilige speelplek en met vereende krachten wordt deze nu gerealiseerd. Inmiddels is er al een aantal werkdagen geweest waar steeds meer mensen bij aansluiten. De speelplek in wording is nu al een plaats voor ontmoeting, niet alleen voor de kinderen in de buurt maar ook voor volwassenen. Ook in de dorpswinkel in Sauwerd, Adorp en Wetsinge staan sociale contacten hoog in het vaandel. Naast een goed geëtableerde supermarkt, is er een koffietafel, een kleine bibliotheek en een kinderspeelplek. Dit alles zorgt voor een huiselijke sfeer. Onlangs is er gestart met het koken voor dorpsbewoners. De producten van deze maaltijden worden gehaald uit derving, ofwel producten die op de houdbaarheidsdatum zitten. Niet alleen worden deze producten nu niet weggegooid, maar er is een gezamenlijke maaltijd.

Door en voor alle bewoners

Vaak is het doel om een ontmoetingsplek te realiseren die voor alle bewoners bereikbaar is. Dat is bijvoorbeeld het geval in het dorpshuis Woltersum. Deze wordt gerenoveerd en toekomstbestendig gemaakt voor alle bewoners (van jeugd tot minder validen en kwetsbaren). Bij sommige projecten is een belangrijk aspect dat er ook doelgroepen worden bereikt die niet altijd even makkelijk mee kunnen in de samenleving. Een mooi voorbeeld hiervan is het Projectplan Kultuureiland in gemeente Midden-Groningen. Nu nog een plan maar de ambities zijn groot. Kunstenaars nemen in dit project het initiatief om mensen die een stapje verder van de arbeidsmarkt staan, te ondersteunen door samen kunstprojecten te maken. Eerdere ervaringen laten zien dat dat niet alleen invloed heeft op de sociale cohesie, maar ook op de 'houdbaarheid' en het onderhoud van een kunstwerk. Immers, het is nu een project van de mensen zelf en ze zullen hier zelf (vaak op eigen initiatief) zorg voor dragen.

Toekomstbestendig en duurzaam

Andere initiatieven zijn gericht op het verduurzamen van gebouwen. Zo wordt er in Harkstede, gemeente Slochteren, een toekomstbestendig duurzaam dorpshuis gerealiseerd dat nagenoeg energie neutraal zal zijn. Doordat er nu al minder energiekosten zijn, is er ruimte om low-budget activiteiten te organiseren. Op deze manier wordt een groep bereikt die voorheen niet kon deelnemen vanwege budgettaire redenen.

Addendum Zorg (4)

Sinds de vaststelling van het Addendum Zorg in oktober 2017 hebben acht projecten hieruit een subsidie ontvangen. Zeven daarvan zijn onderzocht: vijf in de regeling 'Zorgvoorzieningen en regionale zorgprojecten' (4a) en twee in de regeling 'Bewonersinitiatieven zorg' (4b). De twee onderzochte Bewonersinitiatieven hebben hun project al volledig in uitvoering gebracht. De vijf Zorgvoorzieningen en regionale zorgprojecten verkeren in de beginfase of zijn nog niet in uitvoering. Omdat het aantal projecten per categorie klein is en de meeste projecten net of niet zijn gestart heeft het beeld dat hieronder wordt geschetst een voorlopig karakter. Als er enkele nieuwe projecten bijkomen en de nu al gefinancierde projecten meer ervaring opdoen kan het beeld nader worden ingevuld.

Zorgvoorzieningen en regionale zorgprojecten (4a)

Het *Geriatrisch Expertise Netwerk Delfzijl-Appingedam-Loppersum* en de coöperatie *Transmurale Zorg Midden-Groningen* zijn in juni 2018 van start gegaan. Beide projecten beogen betere samenwerking in de zorg en geven aan dat hiervoor een langdurig proces nodig is. Bij de projecten *De Tirrel* (in Winsum), *DorpsSuperr Holwierde* en *Dorpshuis Zuidwolde: brede zorgfunctie vóór en dóór het dorp* gaat het om bouw of verbouw van een locatie (waarin onder meer zorg wordt verleend). Daarmee wordt op zijn vroegst in 2019 gestart.

Doordat alle onderzochte projecten in de categorie Zorgvoorzieningen en regionale zorgprojecten zich nog in de voorbereidings- of startfase bevinden is hun waarde voor de leefbaarheid nog niet te meten. Wel is bij al deze projecten gebleken dat de initiatiefnemers enthousiast zijn en kunnen onderbouwen dat hun project een gunstig effect zal hebben op het zorgaanbod in hun gebied en in het verlengde daarvan op de leefbaarheid. Ze weten dat zorgvoorzieningen onder druk staan (door m.n. bevolkingskrimp, personeelstekort en onvoldoende samenwerking) en hebben gedegen plannen ontwikkeld om deze toekomstbestendig te maken. Bij vier van de vijf projecten gaat het (onder meer) om het behouden van de huisarts (Holwierde en Zuidwolde) of van kwalitatief goede ouderenzorg (DAL en Winsum) in het dorp of de regio. Bij het vijfde project (Transmurale Zorg Midden-Groningen) ligt het accent op kwaliteitsverhoging en kostenbesparing in de zorg voor met name kwetsbare inwoners.

Bewonersinitiatieven zorg (4b)

In beide projecten in deze categorie is een nieuwe, grotendeels informele zorgvoorziening tot stand gebracht, nl. *Het Omgangshuis* en het *hospice Veen en Wolden*. Beide voorzieningen zijn gevestigd in Stadskanaal, maar hebben een werkgebied dat meerdere gemeenten omvat. Het Omgangshuis is een plek waar ouders en kinderen elkaar kunnen ontmoeten, als dat door een problematische echtscheiding of een pleegzorgsituatie niet op een normale manier kan. De doelgroep van het hospice zijn mensen die weten dat hun levenseinde nabij is en in de laatste fase niet thuis kunnen of willen wonen.

Hoewel beide voorzieningen relatief nieuw zijn, weten inwoners van de regio ze al goed te vinden en is het aantal gebruikers boven verwachting. De initiatiefnemers krijgen veel positieve reacties van mensen die zelf van hun voorziening gebruik (zouden willen) maken. Daarnaast laten

(jeugd)zorgprofessionals en gemeenten hen regelmatig weten dat ze een zinvolle aanvulling bieden op het al langer bestaande zorg- en ondersteuningsaanbod in de regio.

Reserve leefbaarheid krimpgebieden

De bevolkingsdaling heeft grote gevolgen voor de leefbaarheid in met name gemeente De Marne en de regio's Eemsdelta en Oost-Groningen. Daarom is het fonds Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden (RLK) ingesteld. De subsidieregeling is bedoeld om een bijdrage te leveren aan het voorkomen en oplossen van problemen op het gebied van leefbaarheid. Drie van de in totaal 23 projecten zijn nader bekeken door middel van telefonische interviews.

Alle drie de projecten zijn gericht op duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Vanuit dat perspectief hebben ze een gunstig effect op leefbaarheid. De dorpshuizen De Riggel (Nieuwe Pekela) en De Tille (Westerlee) worden energie neutraal gemaakt. Daardoor wordt er niet alleen geld bespaard op de energierekening, maar wordt ook het voortbestaan van de dorpshuizen gewaarborgd omdat er meer budget overblijft om te investeren in activiteiten. Dit betekent indirect een investering in sociale cohesie.

In het project 'We gaan het meemaken' ligt het accent op de ontwikkeling van een duurzame keten. Doel is een sterke lokale economie te creëren en daardoor geeft dit project een impuls aan de leefbaarheid in gemeente De Marne. In het kort gaat het om: van lokale gewassen worden materialen ontwikkeld (markt voor boeren, vissers) > waarvan producten gemaakt kunnen worden (maakindustrie) > door lokale handen (werkgelegenheid) > met oude maaktechnieken (kennis ouderen) en digitale fabricage (waarmee jongeren geïnspireerd worden door het ontwikkelen van nieuwe toepassingen).

Provinciale subsidie: een noodzakelijke bijdrage

De financiële steun van de provincie is een belangrijke factor bij het tot stand komen van de projecten. Dat komt in alle onderdelen van de monitor naar voren.

- Er wordt expliciet genoemd dat projecten en het gehele ontwikkelproces niet mogelijk was geweest zonder subsidie van de provincie. Een van de initiatiefnemers van de gebiedsontwikkeling Musselkanaal (aanpak 1) is hier duidelijk over: "We zien geen bedreigingen, we zien kansen. We willen ons dorp mooier maken en dat had zeker niet gekund zonder de bijdrage van de provincie Groningen". Ook Burgemeester Van Beek van de gemeente Eemsmond geeft dat aan: "De gedeputeerde en statenleden zijn op bezoek geweest, en die hebben zelf ook gezegd: Ja hier moet wat gebeuren. En we zijn ongelooflijk blij dat we een beroep hebben kunnen doen op het leefbaarheidsfonds van de provincie".
- De onderzochte zorgprojecten doen een beroep op meerdere financiers, soms meer dan tien verschillende. De subsidie van de provincie vertegenwoordigt een aanzienlijk bedrag - zeker bij de Zorgvoorzieningen en regionale zorgprojecten – en maakt het de initiatiefnemers mogelijk investeringen te doen, in samenwerking of in (ver)bouw en/of inrichting van hun locatie.
- Reguliere financiering mag soms niet worden ingezet voor (onderdelen van) de projecten. Het hospice Veen en Wolden en de Transmurale Zorg Midden-Groningen kunnen naar eigen

zeggen pas een beroep doen op reguliere financiering als hun projecten zich in de praktijk bewezen hebben. De Tirrel wordt grotendeels uit onderwijs- en zorggelden gefinancierd, maar deze middelen mogen niet worden bestemd voor de multifunctionele ontmoetingsruimte. Dankzij de provincie kan de ontmoetingsruimte wel de gewenste invulling krijgen. Het Geriatisch Expertisenetwerk Delfzijl-Appingedam-Loppersum werkt instellings- en domeinoverstijgend. Juist dat is een belangrijke meerwaarde van het project, maar valt buiten de reguliere financiering van de betrokken zorgaanbieders.

- De subsidie stimuleert het vertrouwen in de eigen plannen. Een voorbeeld is het project Kultuureiland. De plannen zijn met behulp van de provinciale subsidie nu zover ontwikkeld dat een droom werkelijkheid wordt. Met deze uitgewerkte plannen gaan de initiatiefnemers nu op pad om andere subsidiefondsen aan te schrijven.
- De financiële bijdrage van de provincie deuren opent naar andere geldverstrekkers. De ervaring leert dat aankloppen bij een fonds of een subsidieregeling eenvoudiger gaat als je al financiële steun van een andere partij hebt. Vooral ook omdat die partij de initiatiefnemers doorverwijst.

Meer informatie?

Carola Simon (voor het Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid)
c.simon@sociaalplanbureau groningen.nl
06 23667636

Marian Feitsma (voor het Addendum Zorg)
m.feitsma@sociaalplanbureau groningen.nl
06 52689357

September 2018
Sociaal Planbureau Groningen